

Vybrané sociologické pojmy

Sociologie

- Je vědou o nepříjemné skutečnosti společnosti (**R. Dahrendorf**)

- Je společenskou vědou, která se zabývá sociálními subjekty, sociálními procesy a sociálními katalyzátory (**G. Endruweit**)

Společnost

- Souhrn individuů jednajících s ohledem na jednání druhých, a to v určitém historickém, prostorovém, kulturním a sociálním kontextu, jehož parametry mohou svým jednáním ovlivňovat jen částečně (**Jan Keller**)
- Je to populace, která zaujímá stejné území, je subjektem stejné autority a participuje na společné kultuře (**I. Robertson**)

Sociální vztahy

- Vůči sobě navzájem směřující a tím orientované chování více osob (**M. Weber**)
- Je to systém normovaného vzájemného působení mezi partnery na základě určité platformy (**J. Szczepański**)
- Stav vzájemné závislosti a ovlivňování sociálních subjektů

Sociální jev

- Je to projev sociálního života, aktivita objektivně probíhající uvnitř sociálních útvarů tvořených více nebo mnoha jedinci a regulovaná určitým specifickým způsobem pod tlakem kolektivních potřeb **(A. I. Bláha)**

- Jsou jím jednak způsoby jednání, myšlení a cítění, existující mimo jedince a schopné vnějšího tlaku, kterým se mu vnucují, a jednak druh jednání, ustálený nebo ne, který je v rozsahu dané společnosti všeobecný, ale má přitom svůj vlastní život, nezávislý na svých individuálních projevech

(E. Durkheim)

Právo

- Je pokusem realizovat v daném sociálním prostředí ideu spravedlnosti prostřednictvím mnohostranné imperativně atributivní regulace založené na vymezeném vztahu mezi nároky a povinnostmi (**G. Gurwitch**)
- Je sociální systém vyjadřující strukturu společnosti, institucionálně podpořených normativních očekávání (**N. Luhmann**)
- Je to vůle vládnoucí třídy povýšená na zákon, vůle, jejíž obsah determinují materiální podmínky života dané třídy (**K. Marx**)

Náboženství

- Náboženství je opium lidu (**Novalis**, převzal **K. Marx**)
- Je to unifikovaný systém věr a praktik vztažený k sakrálním věcem, které jsou brány odděleně a drženy v úctě, a které spojují jedince v ně věřící do morálního společenství nebo církve (**E. Durkheim**)

Kultura

- Je to komplexní celek zahrnující poznání, víru, umění, morálku, zákony, obyčeje a ostatní způsobilosti a zvyklosti získané člověkem jako členem společnosti (**E.B. Tylor**)
- Je to druhá (sekundární) příroda (**A. Gehlen**)
- Je to souhrn výtvorů lidské činnosti, materiálních i nemateriálních, souhrn hodnot i uznávaných způsobů jednání, zobjektivizovaných a přijatých v nějaké pospolitosti a předávaných jiným pospolitostem i dalším pokolením (**J. Szczepański**)

Sociální norma

- Je to představa (idea) v myslích členů skupiny specifikující co členové nebo ostatní lidé musí dělat, měli by dělat, resp. co je od nich očekáváno, že budou za daných okolností dělat (**G.C. Homans**)
- Je to standard sdílený členy sociální skupiny vůči němuž je očekáváno, že budou konformní, a konformita ke standardu je vynucována pozitivními i negativními sankcemi (**W.L. Kolb**)

Deviace

- Je to chování, které porušuje institucionalizovaná očekávání, která jsou sdílena a uznána za legitimní v sociálním systému (**A.K. Cohen**)
- Je to odchylka od kulturně očekávaných pravidel chování (**W.J.H. Sprott**)

Děkuji za pozornost